

XII - Alqışlar - Qarqışlar - Andlar - Dualar

Alqışlar

(Prof.Dr. Azad Nebiyev, Nağmeler, İnançlar, Alqışlar, Bakı, 1986, S.129-141)

Allah kisene bereket versin.
Allah seni min budak elesin.
Allah oğlundan sevindirsin.
Allah seni min elesin.
Allah seni serden qurtarsın.
Allah xeyir versin.
Allah süfreni¹ bol elesin, cibini dolu.
Allah arzuna çatırsın.
Allah yaman gün göstərməsin.
Allah balalarını saxlasın.
Allah seni xoşbəxt eləsin.
Allah evinin çırağını² kəsməsin.
Allah bereket versin.
Allah size bir yaxşı yerdən qapı açsın.
Allah sizi nâdürüsttən³ uzaq eləsin.
Allah seni halal süt emmişə ürcah⁴ eləsin.
Allah seni nâümit qoymasın.
Allah ruzunu⁵ başından töksün.
Allah qoluna quwet, süfrene bereket versin.
Allah rahmet eləsin.
Allah saxlasın.
Allah sene yar olsun.
Allah seni xetadan beladan saxlasın.
Allah seni evindən eskik eleməsin.
Allah arzunu versin.
Allah imdadına çatsın.
Allah üreyince versin.
Ayağın daşa deyməsin.
Allah izzeti, ezəmeti, mürüvvəti sendən uzaq eleməsin.
Allah ömrünü uzun eləsin.
Allah dadma yetsin.

Allah seni qöyertsin.
Allah seni nâgafil⁶ gezağan, guru serden saxlasın.
Allah senin çöregini⁷ isti⁸, suyunu serin eləsin.
Allah ver dedikçə versin.
Allah seni nâmert qapısına göndərməsin.
Allah sene toy nişan qismət eləsin.
Allah seni bize (mene) çox görməsin.
Allah seni pis nezerdən saxlasın.
Allah başından bir tük eskik eleməsin.
Allah kömeyin⁹ olsun.
Allah emeyini itirməsin.
Allah evezini¹⁰ versin.
Allah taala seni güldürsün.
Allah işinə fərec versin.
Allah sene can sağhğı versin.
Allah seni atandan, atanı sendən eleməsin.
Allah o dünyanı versin.
Allah bütün qızların bəxtini açsın, bizimkiler də içində.
Allah gözüne ışıq versin.
Allah seni bizim üstümüzdə eskik eleməsin.
Allah seni bütün belalardan hifz eləsin.
Allah seni xoş gün eləsin.
Allah metlebini versin.
Allah səbəb salsın.
Allah özü basma el çəksin.
Allah gönlünü şad eləsin.
Allah səfa versin.
Allah seni yaddan çıxarmasın.
Allah canma sağlq versin.
Allah seni ata-anana çox görməsin.
Allah sene qıymasın.
Allah niyyətini versin.

Allah mübarek elesin.
 Allah taala başacan versin.
 Allah qanadını üstüne gersin.
 Allah kölgini qalm elesin.
 Allah-taala başının üstünden eskik ohnasın.
 Allah sene kömek olsun.
 Allah imanını versin.
 Allah başının üstünde dursun.
 Allah balalarını saxlasın.
 Allah seni cavanlığına bağışlasın.
 Allah qardaşım saxlasın.
 Allah sene xeyirli ömür versin.
 Allah seni düşməne güldürməsin, düşməne
 möhtaç eleməsin.

Allah elini bereketli elesin.
 Allah başından töksün.
 Allah amanmda.
 Allah yox yerden qapı açsın.
 Ağ günlü, ağ çörekli olasan.
 Adına qurban olum.
 Adm dülerde ezber olsun.
 Adıynan yaşasın.
 Ayağın yüngül¹ olsun.
 Ağzın şirin olsun.
 Atan cennetlik olsun.
 Ananın südü halâlin olsun.
 Allah gözü dolusu versin.
 Allah senden razı qalsın.
 Allah üreğine göre versin.
 Anam-bacım olsun.
 Allah atana rehmət elesin.
 Ana'nın südü, atanın çöreyi sene halâl olsun.
 Aydınliğa çıxasan.
 Ağbext olasan.
 Ayağın düşərli² olsun.
 Ağ gün içinde olasan.
 Allah sefa versin.

B
 Balalarıym barını³ yiyesen (göresen)
 Balalarıym xoş gününü göresen.
 Başm həmişə uca olsun.
 Başmdan bir tük eksik olmasın.
 Balalarıym xeyrini göresen.
 Bağın behreli olsun.
 Başın sağ olsun.
 Balalarından yanyasan.⁴
 Bayrağımız uca olsun,
 Balan gözünə çırağ olsun.
 Başm uca olsun.
 Bednezerden uzaq olasan.
 Baxtın qaranquş⁵ baxtı kimi olsun.
 Bala, seni xoşxeber olasan.
 Birin min olsun.
 Bağlı qapılar yüzünə açıq olsun.
 Benövşe⁶ etirli⁷ olasan.
 Baxtlı-yığvalli olasan.
 Boyun çinar kimi uca olsun.

Balalarının toyun görek.
 Bir elle qazanasan, bin elle yeyesen.
 Baxtın yeyin⁸ olsun.
 Bextever⁹ olasınız.
 Balalarından göresen.
 Bala derdi çekməyesen.

C
 Canm sağ olsun.
 Canm dert görməsin.
 Canın sağlıq.
 Cömerde¹⁰ rast gelesən.
 Cefa göməyesən.

Ç
 Çöreyin pişmiş, suyun gelmiş olsun.
 Çöreyin bol olsun.
 Çöreyin isti olsun, suyun serin.
 Çırağın gür yansın.

D
 Düşmə qabağında heç vaxit eyilməyesən
 Dövlət sahibi olasan.
 Dünya durduqça durasan.
 Dur dedikçe bereket başından yağsın.
 Dünya durduqça yaşayasan.
 Dünyamız həmişə əmin-amanlıqta olsun.
 Dünyada ah çekip çörek yeməyesən.
 Düşməni yanımda xar olmayasan.
 Deryacan ömrün olsun.
 Dağdan uca baldan şirin olasan.
 Dağ kimi ucalasan
 Düşmənin puç¹¹ olsun.
 Dünyada neynim deməyesən.
 Dilin şirin olsun.

E
 El içinde başm uca olsun.
 Evindən həmişə şadlıq səsi gəlsin.
 Evin nurlu, söfrən çörekli olsun.
 Evin abad olsun.
 Ev-eşik sahibi olasan.
 Evin gonaqlı-qaralı olsun.
 Evin ruzulu olsun.
 Ev-eşiyin şən olsun.
 Evinizə şadlığa gelek.
 Elin həmişə bereketli olsun.
 Elinde, avıcunda qalsın.
 Ektiyn, biçtiyn bire min olsun.
 Elin, qolun var olsun.
 Emeyin qitməsin.
 Ektiynindən xeyir göresən.
 Elin ruzulu olsun.
 Ezizet ne olduğunu bilməyesən.
 Elin uzun olsun.
 Emdiyin süt halâlin olsun.
 Ellərin gücdən düşməsin.
 Ezrailin yadından çıxasan.

1. hafif, yüngül 2. mutlu, hayırlı 3. hayınn göresin 4. yararlanasın 5. kirləngiç 6. menekşe 7. kokulu 8. hızla hayır getiren
 9. bəxtiyar, mutlu 10. iyi insan 11. kahr

F

Fatime kömeyin olsun.
Fehmin iti¹ olsun.
Fehmin işıqlı olsun.
Fikirli olamayasan.
Fikrin işıqlı olsun.

G

Gözlerin aydın olsun.
Gittiyinden yarıyasan.
Görüm ah-uf görmeyesen.
Günün ağ olsun.
Gözün nurlu olsun.
Günün ağ, güzaranın xoş olsun.
Gözün dolusu göresen.
Gözün tox, ahun elin açığ olsun.
Gül kimi açılasan.
Gözü kölgeli olamayasan.
Gettiyin yollar çilçırağ² olsun.
Görüm ki, elin çöreye çatm.
Görüm seni ağ günler göresen.
Görüm qışda dağlarınız qarlı, eliniz yarlı olsun.
Gün o gün olsun, bura şadhğa gelek.
Gedişin uğurlu, gelişin sayalı olsun.
Gettiyin yerden yanyasan.
Gettiyin eve xoşbextlik apar.
Gettiyin yerden boş qayıtmayasan.

H

Hakkı nâhaqqa vermeyesen.
Haqqı nâhaqqa möhtaç eleme.
Hamı³ baxsın boyuna eller gelsin toyuna.
Her açılan seher sana xoşbextlik getirsin.
Heç vaxit kömeksiz qalmayasan.
Halâl xoşun olsun.
Heyetta hemişe xoş gün öresen.
Huriler, periler yoldaşın olsun.
Hemişə toy-bayram içinde olasan.
Hemişə şadhk içinde olasan.
Hemişə ümit yeri olasan.
Hemişə temizlikte.
Hemişə başm uca, dilin uzun olsun.
Hemişə başm uca üzün ağ olsun.
Hörmətin artıq olsun.
Hemişə eziz olasan.
Heç vaxit çırağın sönmesin.
Hemişə qapuuza şadhğa gelek.
Hemişə güler üz olasan.
Hemişə toyda-bayramda olasan.

İ

İstediyyəne yetesen (qismet olasan).
İmaretin uca olsun.
İşin avand olsun.
İman yiyəsi olasan.
İşıqlığa çıxasan.
İstediyyəne qovuşasan.

İşin xeyirli bereketli olsun.
İmam kemerini qırmasın.
İşini Eli düzeltsin. İmanın
kâmil olsun. İsmetli
olasan. İşindən yarıyasan.

Q

Qabağma halâl süt emmiş çıxsın.
Qada- baladan⁷ uzak olasan.
Qoşa qarıyasız.
Qazandığın halâlliqla yeyesen.
Qara gün, qara bayram görmeyesen.
Qabri nurla dolsun.
Qapınız qonaxh-qarah olsun.
Qem nedir bilmeyesen.
Qara gün görmeyesen.
Qollarına quwet gelsin.
Çapınızdan şadlıq eskik olmasın.
Qapılar hemişe üzünə açıq olsun.
Qabağından axar su axsın.
Qolların gücdən düşmesin.
Qeşeng günün olsun.
Qismetin seadet olsun.
Qapuuzı hemişe xoşbextlik döysün.
Qedemin uğurlu olsun.
Qazancın artıq olsun.
Qazancın qarşma gelsin.
Qırmızı duvaxh olasan.

K

Kölgen üstümüzden eskik olmasın.
Kölgene qurban.
Kemallı olasan.
Kâmın gözünde qalmasın.
Kâm aləşən doyunca.
Koman¹⁰ abad olsun.
Kal¹¹ adama rast olamayasan.
Könlü tox olasan.
Könlün açılsm.
Könlün isteyince olsun.
Könlüne hiç vaxit zor elemeyesen.
Könlün isteyene elin yetsin.
Körpün yıxılmasın.
Kitabın heç vaxit bağlanmasın.

L

Lampan sönmez olsun. Lov¹²
görmeyesen. Lovdan uzak olasan.

M

Muradına yetesen.
Merdi nâmerde möhtaç görmeyesen.
Muradın gözünde qalmasın.
Min yaşayasan.
Malın dövlətin başından aşm.

N

Nâmerde rast gelmeyesen.
Nâmerde möhtaç olmayasan.
Neve-netice¹ yiyesi² olasan.
Nece böyle nübarlara³ çıxasan.
Nece nece bayramlara çatasan.
Neveli neticeli olasan.
Neve netice toyunda qol açıp oynayasan.
Ne niyet elemisen ona çatasan.
Niyetin hâsil olsun.
Nûş olsun⁴

O

Oğul toyu göresen, qız köçüresen.
Ocağın odlu olsun, qazarun qaynar.
Oğul uşax⁵ sahibi olasan.
O bir oğlun min oba olsun.
Ocağının başı nurlu olsun.
O gün olsun toyuna gelim.
Oban âbad olsun.
Ocağın odlu olsun.

Ö

Ömür boyu xoşbext olasan.
Ömrün uzun olsun.
Övlat dağı görmeyesen.
Ömrüne gün doğsun.
Övlatlarının xeyrini göresen.
Ömrün gül çiçek içinde keçsin.
Ömrün toylu bayramlı olsun.
Ömrüm günüm senin olsun.
Ömrün Qaf dağına dönsün.
Ömrün uzun, günün ağ olsun.

P

Payın artıx olsun.
Pay pürüslü olasan.
Pis⁶ gün görmeyesen.
Pis günün toyda düğünde keçsin.

R

Rûzun bol olsun.
Rûzun halâl olsun.
Rahat gün göresen.
Rastına iman yiyesi çıxısın.
Rengin açıq, kefin kök⁷ olsun.

Seni görüm muradına yetesen.
Seni görüm heç neylim demeyesen.
Seni görüm teze bayramlığa, teze nübara çıxasan.
Su kimi duru olasan.
Su can ömrün olsun.
Seni görüm min budaq olasan.
Seni görüm min yaşayasan.
Seni görüm ömründe (uf) demeyesen.
Seni görüm yarıyanlardan olasan.
Seni görüm, min yaşayıp min budak olasan.
Seni görüm hemişe bulax kimi teravetli⁷ olasan.

Süfren açıx olsun, üreyin geniş,
Süfreniz bereketli olsun.
Seni görüm duz dağına dönesen.
Seadetin qoşa gelsin.
Seni görüm qebrin nurla dolsun.
Seni görüm bala dağı görmeyesen.
Seni görüm yad gözden uzax olasan.
Seni görüm saqqalın ağarsın.
Seni görüm bextever olasan.
Seni görüm keklik kimi sevilesen,kekotu⁸ kimi demlenesen.

Seni görüm quş tek qanad çalasan.
Sene gelen ağrı acı mene gelsin.
Seni görüm dünya durduqça durasan.
Seni görüm bir qoyup min götüresen.
Seni görüm ektiyyinin barm yiyesen.
Südüm halâlin olsun.
Sağ gedip salamat qayıdasan.
Sizi görüm qoşa karıyasınız.
Saqqalın ağarsın.
Seni görüm pir olasan.
Seni görüm Tur dağı kimi durasan.
Seni görüm xeyir, bereket tapasan
Seherin xeyre açılsın.
Sesinize ses qarışsın,
Salamat qal.
Seni görüm xeyir xeber alasan.
Seni görüm göğden yağıp yerden yığasan.
Süfren şadlığa açılsın.
Suyun serin rûzun bol olsun.
Seni görüm muradına çatasan.
Seni görüm üzüne bağlı kapılar açılsın.
Savap yiyesi olasan.

Şad olasan.
Sabasına gelek.
Şad xeber alasan

Torpağımız bereketli olsun
Toy plovunu⁹ yeyim.
Torpağı sanı yaşayasan.
Toy şirini yeyek.
Tanrı seni serden saxlasın.
Tabağın dolu olsun suyun serin.
Toyuna gelim.

U

Uşaxlarmdan yarıyasan.
Uğur olsun.
Uğurun xeyirli olsun.
Ulduzunuz barışsın.
Ulduzun hündürde parləsın.
Uğurlu günün olsun.
Uğurlu ün olsun.
Uğurun gelsin.
Unun bol olsun.

Qarqışlar

(s. 1241 -155)

Al gerdenin qana boyansın
Allah balandan çektirsin.
Allah, başın olan yerde, ayağına daş salmasın.
Allah sinene dağ çeksın.
Allah üreyini üzsün.
Allah vurup seni.
Allah belinden vursun.
Allah sene qenim¹ olsun.
Allah senin evine bela getirsin.
Allah taala baisin evini yıxsm
Allah seni ortadan görürsün.
Adını adlara goyum.
Adın gara daşlara yazılsın.
Adın adların içinde batsın.
Allah ömrünü kessin.
Allah seni dilbilmeze rast elesin.
Allah seni senden eksiklere güldürsün.
Allah seni gorda² da rahat koymasın.
Allah'tan istemişem sağ gözün tökülsün,
sol gözüyün ümidine qalasan.
Allah sene zülm elesin.
Allah sene qotur³ versin, dırnak vermesin.
Allah kendirini kessin.
Allah seni peşman elesin.
Allah tepene daş töksün.
Allah'ın belasına gelesen.
Allah'a Allah demezem seni görk elemese.
Arzun gözünde qalsın.
Arzun üreyinde, metlebin döşünde qalsın.
Ay üzünü mürdeşir⁴ yusun.
Ayıbını qara torpaq örtün.
Ayaqlann qırılsın.

Anan bacın meler qalsm.
Anan yasma otursun.
Anadan emdiyin süt burnundan gelsin.
Ahım seni tutsun.
Atının dalınca⁵ qulun, öz dalınca oğlun yürümesin.
Azar deysin sene.
Ananın südü burnundan irin qan olup tökülsün.
Axşama qalmayasan.
Axir günün suya dönsün.
Axir yemeyin olsun.
Arxan yerde qalsın.
Ağ günün qara daş kimi olsun.
Ağ xonçan qara boyansm.
Ağ gün görmeyesen.
Ağ günün, ağ yaylığın olmasın.
Ağzm zeher dadsm.
Ağrım böğrüne
Allah yalancının evini yıxsın.
Azara düşesen.
Alışıp yanaşan.
Allah seni elimden alsın.
Allah ehdini kessin.
Ay üzü qara.
Ay evi yıxılmış,
Ay karaçuxa⁶ Memmethesen.
Anası ağlar qalsın.
Al qanın xılman olsun.
Atın güçden düşsün.
Ay basma ıldırım çaxsın,
Allah öldürsün seni.
Allah qabaxına çıxarsın.
Allah ışığını söndürsün.
Allah seni oğuldan yandırsm.

1. bela 2. kabirde 3. uyuz, kaşıntı 4. ölü yıkayan 5. arkasından 6. kara giymiş

Allah ömründen kessin.
Allah'tan istemişəm yorgan döşeklere düşesen.
Allah seni çöreye dustaq elesin.
Allah gözünün nurunu alsın.
Allah'ın belasına gelesin.

B
Balaların yetim qalsm.
Bala deyende burnunun ucu göynesin.
Başına od elensin.
Başın dolaşık saçlı, gözün dumurcuq yaşlı qalsın.
Başına kül elensin.
Başına qara leçek¹ bağlansın.
Başına daş düşsün.
Balası didergin düşsün onun.
Bacandan tüstü çıxmasm.
Beşatılana tuş gelesen.²
Belinin ipliği qırılsın.
Bebeyin ovucuna tökülsün.
Bextin sene yar olmasın
Baxtm qara gelsin.
Baxteveri mende gör, ah-vayı canında.
Bezekli ev görmeyesen.
Bebeklerin oxlansm.
Bize gelen yerde ayağın sınısın.
Balaların meler qalsın.
Boynun sınısın.
Böyüyüp ana olmayasan.
Boyunu yere soxum.
Boynun altında qalsm.
Bala üzünə hesret qalasan.
Bildiyin derde düşesen.
Boğazına boğma çıxsm.
Boya-başa çatmayasan.
Boynun buruq qalsın.
Boyun yere girsın.
Boyuna boz ip ölçüm.
Boyuna qamış ölçüm.
Başın batsın.
Başına ıldırım düşsün.
Bazarm bağlansm.
Bayramın qara gelsin.
Babalım^ boynuna.

C
Can veresen.
Cavan ailenden xeyir görmeyesen.
Canın yansın.
Cavan ölesen.
Cavanların cergesine⁴ qoşulmayasan.
Cehennem de sana ağız vermesin.
Cehennem oduna yanaşan.
Can verende su verenin olmasın.
Canına od düşsün.
Canına qurt daraşsm.⁵
Ciğərin parçalansın.
Ciğərinə od düşsün.

Ciğərin yansın.
Cuvanezen ölesen.

Ç
Çıxsın ağzından
girsinsinene.
Çırağın sönsün.
Çolaq olasan.
Çox işleyesen, az yeyesen.
Çöreyin soyuk olsun, suyun isti.⁷
Çöreyin dizinin üstünde olsun.
Çörək atlı olsun, sen piyade; ha gidesen ona
çatmayasan.

Çöreyin para olsun- günün qara.

D
Dalıncan⁹ bir qara daş.
Dilin söz durmasın.
Dilini eqreb¹⁰ çalsm.
Diline niçce çıxsm.
Dilediyin dilində qalsm.
Diri gözlü ölü cencleyinə¹¹ tamaşacı olasan.
Dilin qurusun, dilin müc¹² olsun.
Dilin dutulsun.
Diline yaman yarası çıxsm.
Dilin lailallah'a gelmesin.
Dilin dovğa¹³ qazanında bişsin.
Dilin lâl olsun, qulağm kâr¹⁴.
Dilin ağzında qurusun.
Doğduğun¹⁵ qız, geydiyin bez olsun.
Derdine dərman tapıknasın.
Deymişin¹⁶ qalsın, kalın¹⁷ tökülsün.
Deli olup çöllərə düşesen.
Dertli üreyimden su içesen.
Dört duvar arasında ulaya ulaya¹⁸ qalasan.
Dünya üzünde heç gün görmeyesen.
Dünen öleydin, bugün üç günün olaydı.
Duz kimi eriyesen.
Duz çuvalma tay olasan.
Dul qalasan.
Dustak olup künçlərdə¹⁹ qalasan.

Ele derde düşesen ki, derdine dərman tapılmasın.
Evin yıxdsm, tirin sınısın- koman qaralsm.
Evinde bayquş ulasm.
Evin xarabe qalsın, yurdunda bayquş ulaşın.
Eyıbmı torpaq örtün.
Ehsanmı qurt bassın.
Emel bileni bildiyi qeder çeksın.
Emeyimi itiren dizin dizin sürünsün.
Emeyim burnundan gelsin.
Ellerin qoynunda qalsm.
Elin Allah'da qalsm.
Elin quruyup, yanma düşsün.
Elin xəmırlı oışu©^jqarının
Elini doluya atasın,
Elinnen yemeyesen, gözünnen görmeyesen.

1. baş örtüsü 2. beşli tüfəkle kurşuna dizilesin 3. günahım 4. sırasına 5. girsın, saldırsın 6. genç 7. sıcaq 8. parça, tike, yan
9. arkanla 10. akrep 11. ölü bedenine 12. kuru 13. süt və ayrandan pişirilmiş yemək 14. sağır 15. doğurduğun 16. yetişmiş
17. yetişmemiş 18. ürüyə ürüyə 19. köşələrdə

Emel bilen emele düşsün.
Ellerindeki toy xınasını gözlerinin yaşı yuyup
aparsm.

Elim Allah'tadır.
Ezabm artıq olsun.
Ezrail qapmdan eskik olmasın.
Ektiyyin ağaçdan beher¹ yemeyesen.
Elin xma görmesin.
Elin qurda-quşa yem olsun.
Endamın yansın.
Etin tökülsün.

Felekten ağ gün isteyesen, qara günler göndere.
Felek belini qırsın.
Ferasetini Allah alsın.
Felek tepene döysün.
Fehmini itiresen.
Fiile² düşesen.
Fiilden qurtaramayasan.
Ferasetsiz evlada möhtaç olasan.
Fersiz ölesen.

Gelin möhtacı olasan.
Gelin ölesen.
Gelinlik gerdeyine girmeyesen.
Gedesen heç girmeyesen.
Göyden başına daş yağsın.
Görüm senin külün, kömürün çıxsın.
Geder gelmez yola gedesen.
Get dalınca da bir kara daş.
Gettiyin yollar bağlı olsun.
Gettiyin yerden yarımayasan.
Gedişin olsun, gelişin olmasın.
Gözün oyuğuna düşsün.
Gözüne at yağı damsın.
Gözüne tikan batm.
Gözün yere tökülsün.
Gözünün yaşı yavanlığın olsun.
Gözüne it dirseyi çıxsm.
Gorbagor olasan.
Günün qara olsun.
Görüm seni qan qusasın.
Görüm senin derdine derman tapılmasın.
Güvendiyyin yerden sınaşın.³
Günün qara gelsin.
Günün göy eskiye dönsün.
Gün görmeyesen.
Gözün durulsun.
Gözün kör, dilin lâl olsun.
Gög türbe sana qenim olsun.
Görüm elin itler ağzında getsin.
Görüm senin dilin ağzında kömüre dönsün.
Görüm senin dilin kelmeyi şhadete gelmesin.
Görüm onun balası ağlar qalsm.
Görüm başına men ağırlıqta daş düşsün, hiç
altından çıxabilmeysen.

Görüm seni isti ocaq üzüne hesret qalasan.
Gördüyün gün ele mennen olsun.
Görüm ki, iki gözün bir deşikten çıxsın.
Görüm seni çörek üzüne hesret qalasan.
Görüm yediyin, içdiyin zehrimara dönsün.
Gözün dutulsun, elimle gezdirim seni.
Gözüne gülle⁴ deysin.

Gözün çiyide dönsün.
Gözünden gelsin emeğim gildir gildir.
Gözüne ağ gelsin.
Görüm seni sabaha çıxmayasan.
Gün ışığına hesret qalasan, bileşen qaranlık nece
olar.

Gözünün ışığından olasan.
Gözlerine bıçaq batsın.
Gözüne qara su gelsin.
Görüm seni qapılar açıp içeri girmeyesen.
Gözün çıxsm, düşsün ayağının altına. Gözüne
ox batsın. Gorun dağılsın. Gordan gora
daşmasın. Gen dünyada yerin dar olsun.
Günün ah vayla keçsin. Görüm seni gören
gözden olasan. Görüm senin dilin ağzında
şişsin. Görüm seni qara yara çıxarasan. Görüm
seni qara yastıktan baş kaldırmayasan. Görüm
üstüne od elensin. Görüm yığdığın özüne
qismet olmasın. Gocun itsin.

H
Hal aparsm seni.
Haramın olsun.
Halal çörek görmeyesen.
Halallık görmeyesen.
Heramiye yem olasan.
Hasarın⁵ sökülük olsun.
Hara getsen boş qayıdasan.⁶
Hamınm⁴ yanında üzü qara olasan.
Hamiya borçlu qalasan.
Heç üzüne qapı açılmasın.
Heç Allah seni göyertmesin.
Heç qapı açmayasan.
Heç er üzü görmeyesen.
Heç beylik tahtma çıxmayasan.
Heç xoş gün görmeyesen.
Hevesin üreğinde qalsm.
Hezreti Abbas'a tapşırram seni.⁷
Hazırın olsun nezirin olmasm.

X
Xar olasan.
Xeyrini başqası görsün.
Xeyrini görmeyesen.
Xecil olasan.
Xincim xmcim⁸ olasan.

1.. meyve 2. hile, fitne 3. kırılmak 4. kurşun 5. duvar 6. dönesin 7. Hazreti abbas cezam versin. 8. parça parça

İki gözden, iki dizden olasan.
İncelip ipe, saralıp sapa dönesen.
İller¹ xestesi olup dil zarına olasan.
İşiq üzünə hasret qalasan.
İşıqlı dünyaya kör göznen baxasan.
İmanına tula² bağlayım.
İmanın atlı olsun, sen piyade.
İstediyn üreğinde qalsm.
İmansız gora gidesen.

K
Kebabi büryan olasan.
Kim kimin emeyin itirse, gözünden gelsin.
Kefenin yarımçık qalsm.
Kerem kimi yanaşan.
Kökün üste ocaq galansın.³
Kökünüze kotan⁴ düşsün.
Kökünüz çıxsın yer üzünden.
Kendirin göğde qırılsın.
Külün göye sovrulsun.
Küreyine qara yara çıxarasan.

Qabağm qdmç dalın qaya olsun.
Qanlı köyneyin üstünə gelsin.
Qanm daşlara dağılsın.
Qanm gotura⁵ merhem olsun.
Qanma qeltan olasan.
Qanma belenesen.
Qara azar⁶ tutsun seni.
Qara yere giresen.
Qara yol gedesen.
Qefil gülleye gelesen.
Qelemin elinden düşsün.
Qemin dağdan ağır olsun.
Qır qazanma⁷ düşesen.
Qulağm Qur'an sesi eşitmesin.
Qan qusasın.
Qara gün alasan.
Qolun qurusun.
Çamına şiş girsın.

Laxta laxta qan qusasın.
Leke deysin sene.
Lenete gelesen.
Laçın yuvan dağılsın.

M
Muradın gözünde qalsm,
Min⁸ bir belaya gelesen.
Meyidin⁹ ellerde qalsm.
Meyidin üstünə su tapılmasın.
Meyidine ağlayım senin.
Meyidini yere salıp üstünde vaxsey deyim.
Mene ne arzulayırsansa öz başına gelsin.
Merdimezar¹⁰ başının üstünden eksik olmasın.

Mürdeşir üzünü yusun.
Mübarek olmayan üzler görüp, mülayim olmayan
sözler eşidesen.

N
Nâbeled¹¹ ölesen.
Nâlene el yığılsın.
Nâlen erse çıxsın.
Nâlene yetişen olmasın.
Ne ölesen, ne itesen, iki gözünden olasan.
Namussuz ölesen.
Niyetin qara gelsin.
Nâdürüste rast gelesen.
Nâdürüst çöreyi yiyesen.
Nâmerde möhtaç olasan.
Nâmerd elinde ölesen.

O
O dünyanı bu dünyada çekesen.
Oğul uşaqdan yarımayasan.
Oğul uşaq üzünə neşret qalasan.
Oğul olup oğlanlara koşulmayasan.
Oğul ölesen.
Onu görüm günün ah vayla geçsin.
Onu görüm ezizi qanma bulaşsın.
Oğul toyuna hesret qalasan.
Oğulsuz qebre gedese.
Od alova düşesen.

Övlad deyende dodağm yedi yerinden parçalansm.
Övladlann düzde qalsın.
Ölesen vayına oturm.
Ölmüyesen, zarmç olasan.
Ömür boyu çörek tapmayasan
Ömür boyu xoşbext olmayasan.
Ömrün uzun, günün qara olsun.
Ömrün boyu oğul payı görmeyesen.
Ömrün gödeki¹² olsun
Ömrün boyu qargış yiyesi olasan.
Ölmüyesen, yitmeyesen, qurda quşa qısmet olasan.
Ölende torpaq sana ağız vermesin.

Patlamaya düşesen.
Paym palçığa¹³ dönsün.
Paltarın¹⁴ teze qalsın.
Pis günden gözün açılmasın.
Pis dertten ölesen.
Papağın boş qalsın.

R
Rahat yerin qebir evi olsun.
Rahat evine od düşsün.
Rahat gün görmeyesen.
Rahat günün, rahat yerin olmasın.
Rastına xeyir çıkmasın.
Razı gidesen, nârazı qayıdasan

1. yıllar 2. köpek 6. yakılsın 7. pulluk 5. uyuz hastalığı 6. hastalık 7. katran kazanı 8. bin 9. cesedin 10. ölü yıkayıcısı
11. garip 12. kısa 13. çamura 14. elbisen

Seni dizin dizin sürünesen, qan qusasan.
Seni görüm bacandan tüstü çıxmasm.
Seni görüm büryan¹ olasan.
Seni görüm cavan ölesen.
Seni görüm üreyinin başından oxlanasan.
Sabaha sağ çıxmayasan.
Sağ gedip salamat qayıtmayasan.
Sen gelen güne qara daş düşeydi.
Sularda garg olasan.
Seni öz zavalma² gelesen.
Seni parça parça olasan.
Seni veten üzüne hesret qalasan.
Seni görüm "oxxay" demiyesen.
Seni görüm daş olasan.
Seni görüm sabaha sağ çıxmayasan.
Seni görüm ilan çalsın.
Seni görüm qan qusasan.
Seni görüm bildiyin qeder çekesen.
Sene öl demirem, ama yedi il dilin durulsun.
Seni görüm vurqun vursun.
Seni görüm men içtiyim sudan içesen.
Sinen nâmert güllesine tuş olsun.
Seni görüm lo³ xeberin gelsin.
Seni görüm yaman belaya düşesen.
Seni görüm qanlı köyneyin⁴ gelsin.
Seni görüm Mekke'yi Medine yaman derde salsın.
Seni görüm elin qurusun.
Seni görüm axır yemeğin olsun.
Seni hemişe gözlü yaşlı olasan.
Seni görüm zelil olasan.
Seni görüm ağlar qalasan.
Seni görüm bulut kimi dolasan.
Seni od aparsm.
Seni yarımayasan.
Seni görüm men derde düşesen.
Seni görüm heç vetende ölmeyesen.
Seni görüm gün görmeyesen.
Seni görüm qebrin üste ot göyersin.
Seni görüm iman tapmayasan.
Seni görüm ölerde üstünde molla tapılmasın.
Seni görüm ilan kimi çöllerde meler qalasan.
Sonsuz⁵ qalasan.
Salamat yemeyesen.
Saman kimi saralıp iynelere saplanasan.
Sinene dağ çekilsin.
Sel aparsm seni.
Sabahm qara gelsin.
Seni görüm gün ışığına hesret qalasan.
Seni görüm üreyin parça parça olup ağzma gelsin.
Seni görüm arzun gözünde qalsm, dünyadan
nâkâm gedesen.
Seni görüm oğul dağı göresen.
Seni görüm qız qarıyasan.

Seni görüm ilan dilinden çalsın.
Seni görüm tike tike olasan, cesedin ele gelmesin.
Seni görüm heç boya başa çatmayasan.
Seni qara vurgun vursun.
Seni su aşağı itirim, su yukarı axtarım.⁶
Seninnen Ezrail bacarsan.⁷
Seni görüm piltim piltim⁸ olasan.
Seni qara duvaq olasan.
Sene ele diyim yaxşıliklar⁹ burnunun iki
deşiyinden gelsin.
Suyun bulaşiq gelsin?
Seni görüm yeddi il bir üzünün üstünde yatasan,
yeddi ilde o biri üzünün üstünde
Seni görüm şan şan¹⁰ olasan. Seni görüm ele yerde
ölesen ki, elin bir yana
çatmasın

Seni görüm derdine derman tapılmasın.
Seni görüm bedava derde düşesen.
Su isteyesen, verenin olmasın.
Südüm dustağı olasan.
Seni yatalak tutsun.
Seni görüm iğit ölüp, qan enderesen.¹¹
Seni görüm iki gözünden olasan.
Seni görüm başına qaya boyda daş düşsün.
Seni görüm heç övrad toyu görmeyesen.
Seni görüm odda yanıp kül olasan.
Seni görüm aldığın şeyden heç xeyir görmeyesen.
Seni görüm iki elden iki gözden olasan.
Seni görüm qiyme qiyme olasan.¹²
Seni görüm damında bayquş ulaşın.
Seni görüm od aparsm.
Seni görüm iğit ölesen.
Seni görüm yox olasan.
Seni görüm bir yerde oturup min yerden iy¹³ alasan.
Seni görüm boya başa çucmayasan.
Seni görüm göyden başına daş yağsın.
Seni görüm heç uğuruna xeyir gelmesin.
Seni görüm xalça¹⁴ arasmda gelesen.
Seni görüm gülleye tuş olasan.
Seni görüm qapılar açıp girmeyesen, qarabaxt,
qarataxt olasan.

Seni görüm iman iman deyesen.
Seni görüm yezne¹⁵ ümidine qalasan.
Seni görüm gün göresen, ıstık görmeyesen.
Seni görüm oda düşesen.
Sesin gil ağacının¹⁶ dibinden gelsin.
Seni görüm ünün göye qalxsm.
Seni görüm heç elin çöreye çatmasın.
Seni görüm iki gözünden olasan.
Seni görüm tünbetün¹⁷ olasan.
Seni görüm heç yarımayasan.
Seni görüm ağ gün görmeyesen.
Sinen dağlı qalsın.

1. yanıp küle dönmek 2. belana 3. ölüm, bela haberi 4. gömleğin
10 bölüm parça 11. tasasın 12. parçalanasm 13. koku 14. hah

5. evlatsız 6. arayayım 7. becersin 8. parça 9. iyilikler 15.
damatenişte 16. mezar taşı 17. kaçak

Ş

Şii küt ol seni.¹ Şirin
canından çekesen.
Şaxseyine gelek.
Şaxseyini görek. Şikest
olasan.

Tabutunun altma giren olmasın.
Tanrı belini qırsın.
Tikân dırxaxlarında qalsm.
Tike tike² doğranasan.
Tikân boğazında qalsm.
Tiken ele gelmesin.
Tike tike olasan.
Toyun yasa dönsün.
Toy paltarm kefenine çevrilsin.

:

Toyun qara gelsin.
Toy çöreyin hayrata paylansın.
Tependen vurulasan.
Tifağm³ dağılsın.

U

Umudun kesilsin.
Ulaya ulaya qalasan.
Ulusundan didergin düşesen.

Ü

Üstünde ağlayanm olmasın.
Üstüne qan çilensin.
Ümidin qatma sapma⁴ dönsün.
Üreyin partlaşm, üreyimi partladan yerde.
Üreyinin başı yansın.
Üyeriyine ox batsın.
Üreyin parçalansm, bedenın qabar atsm.
Üreyine bıçax batsm.
Üzün kara olsun.
Üzün qazan qarasmdan qara olsun.
Üzün gülmesin.
Üzüne gün doğmasm.
Üzünü gor⁵ görsün.

Üzünü mürdeşir⁶ yusun.
Üreyin qızıl güllelere yamansın.
Üzün taxta üste qalsm.

V

Veten üzüne hesret qalasan.
Vurgun vursun seni.
Vurgunun güçlü gelsin.

Yaman derde, yaman belaya düşesen.
Yarımayasan seni.
Yarsız qalasan seni
Yaxşuğım gözünden gelsin.
Yaxşımı qoyup pisimden⁷ danışanın⁸ evi ağlar
qalsm.

Yeherin qanla dolsun.
Yediyin qarnmı, geydiyin eynini yandırsm.
Yetim qalasan.
Yerle yeksan olasan. Yere giresen.
Yığdığına yiye durmayasan.
Yığdığın yasında işlensin.
Yüzyirmidört min peygamber sana qenim olsun.⁹
Yarımçık yolda qalasan.
Yollar yorgunu olasan.
Yoluna qara ilan çıxsın.
Yurtsuz yuvasız qalasan.
Yurdun boş qalsın.
Yuyucuya¹⁰ verim paltarını.
Yönün o yana, üzün beri.
Yeri yeri men de seni qargarım.
Yerinizde turp ekilsin.
Yediklerin qan olup burnundan tökülsün.
Yükün dağdan ağır olsun.
Yükün duz yükü olsun.

Z

Zelil olasan.
Zehmetim qan olup burnundan gelsin.

1. sakat 2. parça 3. yurdun 4. ince ip 5. kabir, mezar 6. ölü yıkayıcısı 7. kötümden 8. konuşan 9. belam versin 10.
yıkayıcıya (ölü yıkayıcı kastediliyor)

Andlar

(s. 169-176)

A

Ağ imam haqqı.
Ağ günbez¹ haqqı.
Adın haqqı.
Adın Eli'ye and olsun.
Aya kör baxım²
Ay haqqı/ gün haqqı.
Allah haqqı.
Allah'm adı haqqı.
Allah'a and olsun.
Allah'ın birliyin and olsun.
Anadan emdiyim süt burnumdan gelsin.
Anamın südü haqqı.
Anamm eziz canı üçün.
Anamın qebrine and olsun.
Anamm südüne and olsun.
Anamm ruhuna and olsun.
And olsun bizi yaradan Allah'a.
And olsun vetenimin torpağına.
And olsun o bir Allah'a
Atamm canı üçün.

B

Babamın¹ gözü haqqı.
Balamın başı üçün.
Balam canı.
Balalarımın canına and içirem.
Bacımın eziz canı üçün.
Başım haqqı.
Başım haqqı.
Bereket gözümü tutsun.
Bir olan Allah'a and olsun.
Bu qible haqqı.
Bu halal süfreme and olsun.

Bu yediyimiz duz-çöreye and olsun.
Bu sabaha and olsun.

Cevan canıma and olsun.
Canım üçün. Canım ölsün.
Ciğerparamın⁴ canı üçün.

Çekdiyim zehmete and olsun?
Çörek haqqı. Çörek gözümü
tutsun. Çöreyin mene⁵ haram
olsun. Çöreye hasret qalım.

D

Dayım cam.
Dayımın ruhuna and olsun.
Dedemin canı üçün.
Dilim qurusun.
Doğan güneşe and olsun.
Dostluğumuza and olsun.
Dostumun canı üçün.
Duz çöreye and olsun.
Duz haqqı.
Duz çörek haqqı.
Dünyaya kör baxım.

E

Evim yıxılsın.
Evime od düşsün.
Evime kör baxım.
Eşqime⁶ and olsun.

1. künbet 2. bakayım 3. dedemin 4. ciğerimin parçası, aziz evladım. 5. bana 6. aşkıma

Eziz canma and olsun.
Ezizlerimin canı hakkı.
Elim qurusun.
Elimi üstüne xeyirliğe uzadım.
Eli'nin qebrine and olsun.
Emimin eziz canma and içirem.
Emimin¹ görü² haqqı.
Ehd peymana and olsun.
Eli'nin süfresi haqqı.
Eli'nin qılıncına and olsun.
Eli yolu haqqı.

Geceni salıp gündüzü getiren Allah'a and olsun.
Göze görünmeze and olsun.
Gözlerine qurban olum.
Gözlerim çıxsm.
Göydeki Allah'a and olsun.
Gün haqqı.
Güne kör baxım.
Gün gözümü töksün.
Gündoğan haqqı.
Güneş haqqı.
Gör haqqı.

H
Hakk salamımız haqqı.
Halal çöreyim haqqı.
Halal tikeye and olsun.
Haramım olsun yalan çıxsa.

İ
İkimizin canma and olsun.
İman hakkı
İmam Hesene and olsun
İmam Hüseyin'e and olsun.
İnandığımız haqqı.
İstediyyinin canma and verirem.
İşığa kör baxım.
İşığa hesret qalım.

X
Xalamcanı
Xalam canı haqqı.
Xalam görü haqqı.
Xeyir görmüyüm.
Xızır İlyas haqqı.
Xızıra and olsun.
Xudaya and olsun.

Qardaşımm eziz canı üçün.
Qardaşımmın eziz canı haqqı.
Qardaşımm canı üçün.
Qible haqqı.
Qıldığım namaza and olsun.
Qur'an haqqı.

Qur'an'a and olsun.
Qur'an'm mescit hakkı.
Qurbanlık haqqı.

K
Kerbelâ haqqı.
Kestiyimiz duz- çöreğe and olsun.
Kestiyimiz çörek haqqı.
Kül olsun başıma.
Kül tökülsün başıma.

Lelemin³ canı üçün.
La ilahe illellah.
Lelemin qebri üçün.

M
Matem haqqı.
Medine haqqı.
Mekke haqqı.
Men ölüm.
Menim çanım üçün.
Mesleq haqqı.
Muhammed'in şeriatine and olsun.
Muhammet Peygamber'e and olsun.
Millette and olsun.

N
Namusuma and olsun.
Namusuma and içirem.
Nevemin⁴ canı üçün.
Nevem canı.

O
O bir Allah'a and olsun.
O ışık haqqı.
Oğlumun eziz canma and olsun.
Oğlumun ölmüşüne and olsun.
Ocaq haqqı.
Oxuduğum Kur'an'a and olsun.
Od haqqı.
Oğlumun tek cam üçün.

Öz canım üçün.
Ölenlerimin ruhuna and olsun.
Özüm ölüm.
Övladım canı üçün.

Peygambere and olsun.
Perverdigâr'a and olsun.
Pir hakkı.

Ruhuna and olsun.

Sabaha sağ çıxmayım.
Sevgime and olsun.
Senin başın haqqı.
Sen öl.
Seni-meni yaradana and olsun.
Su hakkı.
Süfrede yeyilen çörek haqqı.

Tanrı'ya and olsun.
Tek balamın canı üçün.
Toprağa üz qoyum yalan deyiremse.
Tuttuğum oruç haqqı.

U
Ulu babamın görü haqqı.
Ulularıma and olsun.
Uşağımın canı üçün.

Yağışı yağdırana and olsun.
Yalansa, balam ölsün.
Yalansa, dilim qurusun.
Yaradana and olsun.
Yeri-göyü yaradana and olsun.
Yediyim çöreq bana haram olsun.
Yol haqqı.
Yalansa İşığa kör baxım.
Yeri yurdu bilinmeyen qardaşımın canma and
olsun.
Yüz iyirmi dörd min peygembere and olsun.

Ziyaret haqqı.
Zöhreye¹ and olsun.

Dualar

(s. 155)

2. Ağırılığın, uğurluğun,-
Göyden uçan quşlara.
Qayalara, daşlara,
Söyleyen arvatlara.
Düşmenlere, yadlara,
Çemendeki otlara.
Ersizlere, dullara,
Axıp giden sulara.
3. Qıbleyi âlem, qohum egraban içerişinde en
uzun ömür süren, toylar büsatlar² gören
olasan, oğlunun, qızının şulesi ile ferehlenen,
düşmenini qarşında xar göresen, heç ve de, heç
zaman heç kese möhtaç olmayasan.
- Xudavendi âlem, seni üreyi dertli, gözü yaşlı,
sinesi dağlı goymasın, sene bir züriyet versin,
ay gelin.
4. Ey böyük sübhan³, dünyanın bütün müşkül
işlerini sanmana³ sal, goy heç zaman
gündüzün yerini gece, İşığın yerini qaranlık
tutmasın, şer xeyirin üstüne yürüyebilmesin.
5. Ey bizi yaradan perverdigâr, heç keşi açlıkla
imtihana çekme.
6. Ay Allah, qurban olum birliyiine. Hammm
balasını sağ selamet yuvasına getir, çıxar,
benim birce balamı da onların içinde.
7. Ey ulu Tanrı'm, serhedlerimizi yağılarn
şerrinden koruyan şahin balalarımızın gözüne
İşık, qoluna kuvvet ver.
8. Vatanımın gülüne, çiçeğine, bağına baxçasına
bereketine göz tiken yağıları görüm zəlil
günlere qalsın...

